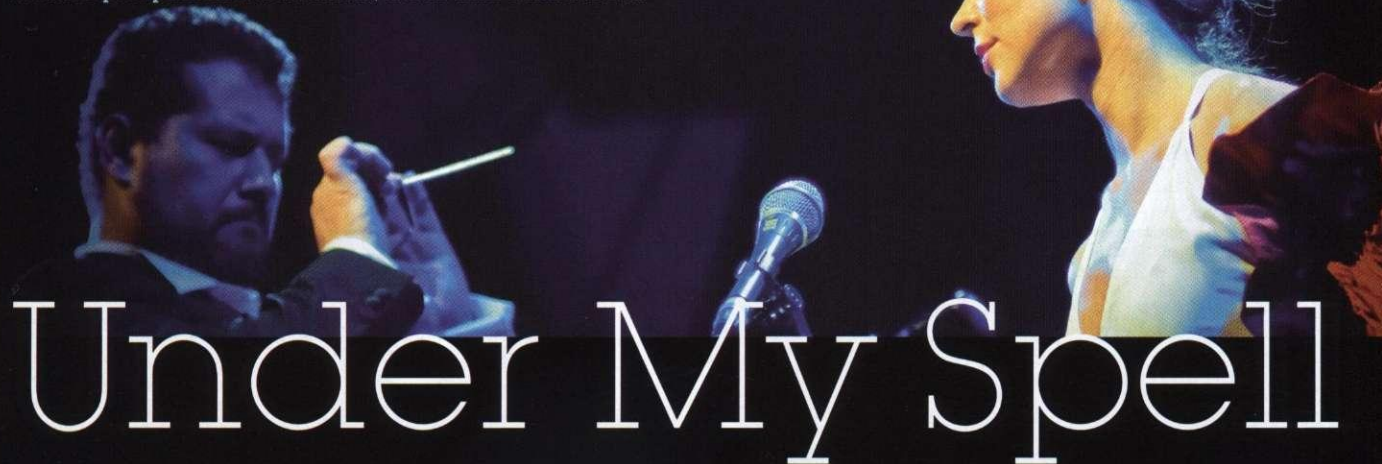

Oskar Rózsa si svoje zámery plní na sto percent. S typickou ľahkosťou a bravúrou dotiahol do formálnej dokonalosti aj svoj azda najvýpravnejší a najosobnejší projekt, na slovenské pomery po mnohých stránkach obdivuhodný a náročný: Kantátu pre sólový soprán, zbor, perkusívny súbor a veľký orchester s názvom Under My Spell. Zvuk je skvelý, všetko kľape, stroje sú perfektne namazané. Na vrchole mohutnej nablýskanej symfonickej konštrukcie, pohupujúcej sa ľahučkých pár centimetrov nad zemou ako dajaká vesmírna loď v utopickom filme, dominuje nádherný hlas krásnej mladej slovenskej opernej la femme fatale Adriany Kučerovej. Výpravne nákladné je tu všetko, aj knižne viazaný obal CD plný obrázkov výtvarníka Mareka Ormandíka. Už len podstrčiť nahrávku Petrovi Jacksonovi a je možné, že super-dolby symfonické dunenie k jeho ďalšiemu pokračovaniu Pána prsteňov nebude z pera pána Howarda Shorea, ale Slováka Oskara Rózsu.

Ako vznikla idea vytvoriť takéto monumentálne orchestrálné dielo?

Po rokoch spolupráce s väčšinou slovenských umelcov z oblasti pop music sa nečakane zjavila sopranistka Adriana Kučerová, ktorú sme spolu s Ľuborom Priehradníkom a textárom Petrom Kollárom oslovili na spoluprácu pri projekte The Hermit & The Ferryman. Adriana vtedy naspievala skladbu Silhouettes, ktorá bola neskôr použitá vo filme „Polčas rozpadu“ režiséra Vlada Fišera. Jej úžasná muzikalita, výraz a umelecká charizma ma okamžite očarili a začali sme uvažovať aj o ďalšej spolupráci. Pôvodne mal vzniknúť komorný, introvertný album piesní...

Zároveň som mal v „šufliku“ veľké množstvo orchestrálnych tém a skíc, ktoré boli pôvodne určené pre ambiciózný projekt počítačovej hry, ktorý bohužiaľ zlyhal vstupom zahraničných partnerov. Vtedy môj manažér a priateľ Matej Drlička prišiel s vykupiteľským nápadom, spojiť tieto dve koncepcie. Začali sme s Kollárom pracovať na spojení jeho básní s mojou hudbou a postupne sa začala črtáť forma, ktorá nás všetkých prekvapila svojou rozsiahlosťou.

Dramatický vývoj a kontrasty pôsobia, akoby hudobná zložka čosi ilustrovala. Tvorí kostru hudby vopred známy dej?

Nie. Apriórne sme sa chceli vyhnuť akejkoľvek tematickej prvoplánovosti. V textoch sa sice zaberáme vzťahom ľudskej bytosti k rôznym aspektom duchovného prežívania, respektíve vzťahom dobra a zla v širšom kontexte, ale všetko sa odohráva v metaforickej, poetickej rovine.

Názov Under my spell by sme mohli preložiť ako „v mojej moci“, čo pôsobí viacvýznamovo. Mohol by si objasniť jeho význam?

Under My Spell je vlastne názov titulnej skladby (Kollárovej básne), ktorá hovorí o manipulácii. S bytosťami okolo nás, o manipulácii systému s nami samými, o manipulácii nás samých so samými sebou. V podstate som chcel aby naše dielo inšpirovalo ľudí zamyslieť sa, kde vlastne pramení pocit slobody v nás... aký má pre nás zmysel a hlavne čo a kto nás úmyselne vzdaluje od prirodzenosti bytia.

Spieva sa tu latinsky, anglicky aj slovensky. Prečo?

Odpočiatku som chcel, aby bolo dielo multilingválne a hľadali

sme kľúč, ako prirodzene a logicky pospájať časti, ktoré budú spievané v rôznych jazykoch. Latinčina ako archaický jazyk symbolizuje v kantáte hlas „vyššej moci“, hlas anjela, ktorý sa diva a ponúka cestu, angličtina naopak symbolizuje dnešný svet, so všetkými špecifikami našej doby, tlakom, stresom, ľahostajnosťou, či bezcitnosťou... Jediný chorál „Deti moje“ je naspievaný v slovenčine. Kollár mal fantastický nápad a napísal nádherný text, v podstate Otčenáš, ale viac versa. Nie človek modliaci sa k Bohu, ale Boh modliaci sa k ľuďom. Je to výnimočná myšlienka a pripadlo mi nesmierne dôležité, aby bol text zrozumiteľný v originálnej podobe.

Možno v tomto prípade hovorí o kantáte? Bol výber hudobnej formy jasný hneď od začiatku?

S ideou nazvať celok kantátou prišiel Vladislav Šarišský, mladý a veľmi talentovaný skladateľ, ktorý so mnou spolupracoval pri inštrumentácii diela a zároveň bol pre mňa asi najdôležitejším poradným hlasom v otázkach hudobných detailov. Bolo pre mňa veľmi dôležité mať pri sebe človeka s prirodzeným hudobným citom a umeleckým vnímaním. Byť sám sebe producentom je

vpodstate nemožné, nakoľko autor nemá dostatočný odstup od svojho diela a častokrát nedokáže vidieť veci v širšom a nezaujatom kontexte. Aj keď Under My Spell neobsahuje formálne znaky tradičnej kantáty, rozhodli sme sa pre tento podtitul. Hovoríme o duchovných témach, spievame po latinsky, dielo má 16 častí, inštrumentálnych, ariózných aj zborových, čiže do veľkej miery spĺňa formové kritériá kantáty.

Niektoré tracky pripomínajú romantizmus, iné zase filmovú hudbu (Goran Bregovič/Angelo Badalamenti). Čo ťa viedlo k takému žánrovému rozptylu?

Skôr by som podotkol, že väčšina orchestrálnych filmovej hudby nápadne pripomína romantizmus (úsmev). Ja som vyštudoval orchestrálnu dirigovanie a vyrástol som na symfonickej tradícii. Ako skladateľ som nikdy nemal ambície písať „súčasnú hudbu“, ktorú nikto nemá rád, lebo neznie a jediné čo vyžaduje, je teatrálny intelektuálny ponor. Koniec koncov väčšina súčasných skladateľov, ktorí dosahujú hlbšiu výpovednú hodnotu vo svojej hudbe sa bez hanby a s pokorou odvolávajú na tradíciu. Nemajú problém vyjadriť sa cez širšiu tonalitu, ale bez toho, aby to znelo banálne a lac-

no. Taktiež za roky zbierania skúseností v iných žánroch ako je jazz, pop, elektronická muzika a pod., rád využívam ich signifikantné prvky, pokiaľ to pracuje v prospech celku. V dnešnej dobe je veľmi ťažké tvoriť bez toho, aby niekto na konci nepovedal, že mu to znie ako to, alebo ono. Poslucháč má rád, keď sa dokáže identifikovať s formálnymi znakmi. Dôležité je, o čom hudba prehovára, či žije a či dokáže inšpirovať ľudskú dušu.

Vytvoríť tak náročný projekt nie je jednoduché nielen po stránke umeleckej, ale ani časovej a finančnej. Čo umožnilo jeho realizáciu?

Jednak absolútne fantastická spolupráca celého nášho kreatívneho tímu a veľkorysý postoj všetkých zúčastnených, ktorí boli ochotní bez nároku na honorár investovať kvantum zo svojho času a energie pri všetkých fázach realizácie. Vďaka Adriane, Petrovi, Matejovi, Marekovi Ormandíkovi a Vladkovi a všetkým ostatným zúčastneným ľuďom som mohol komfortne a dôsledne naplňať svoju predstavu. V neposlednom rade veľkorysá podpora z Ministerstva kultúry a niekoľkých láskavých sponzorov nám umožnila zrealizovať album a knihu bez akýchkoľvek finančných limitov, za čo im patrí moja veľká vďaka.

midfieldy, na ktorých sa mi pracovalo fantasticky. Sú to digitálne aktívne monitory so samokorekčným softverovým systémom, ktorý bedne nastaví na konkrétny akustický priestor.

Sú nejaké rozdiely v nárokoch na monitoring pri (post)produkcii popu-rocku-elektroniky alebo akustického orchestra?

Geneleky, ktorékoľvek od mini až po tie najväčšie, všetky hrajú fantasticky a hlavne rovnako, vpodstate sa líšia len výkonom, nie farbou. Rozdiely v nárokoch pri profi aplikáciách nie sú, respektíve by mali byť vždy maximálne, skôr by som povedal, že v každom žánri sú obľúbené typy a značky. Mne Geneleky vyhovujú a som s nimi nadmieru spokojný po všetkých stránkach.

Na projekte Under my spell si spolupracoval aj s výtvarníkom Marekom Ormandíkom. Zostala jeho výtvarná zložka (booklet, maľovanie naživo počas premiéry) iba v úrovni formálneho zatraktívnenia projektu, alebo mal Ormandík podiel aj v tvorbe celkového konceptu?

Marek bol pri celom diele už od začiatku. Chceli sme povýšiť výtvarnú stránku celého diela na rovnocennú úroveň s ostatnými zložkami (hudba, slovo, spev). Marek vytvoril vynimočnú sériu maľieb inšpirovaných

HĽADANIE PRAMEŇA SLOBODY

Je o tebe známe, že si zvukový fajnšmeker, ktorý si svoje technické vybavenie vyberá podľa kvality a renomé značky, nie podľa ceny. Popri počítačoch Apple tak preferuješ napríklad štúdiové monitory Genelec. Aký význam pripisuješ kvalitnému monitoringu a v čom ti voľba monitorov pomohla pri tvorbe tohto diela?

Ja som sa možno trochu odvážne pustil aj do finálneho mixu celej nahrávky, čo v porovnaní aj s tým najnabylskanejším popom, alebo filmovou muzikou bola úloha, ktorá presahovala moje doposiaľ získané, relatívne bohaté skúsenosti. Väčšina mojich mixov obsahovala vyše sto jednotlivých stôp, vrátane symfonického orchestra, perkusii, efektov, zboru a sólových hlasov, či nástrojov. Čiže, úloha to neľahká a rovnica jednoduchá. Najdôležitejším elementom je mať v tom celom čo najkvalitnejší posluš, ktorý neklame a je nainštalovaný v adekvátnom akustickom prostredí. Na Genelekoch pracujem už niekoľko rokov, poznám ich, dôverujem im. Zväčšil som zostavu z malých nearfieldov na rešpekt vzbudzujúce

hudbou a slovom, ktoré nie sú popisné a deskriptívne, naopak sú samostatným pevným celkom v symbióze s celým dielom. Vlastne náš produkt je album - kniha v nádhernej pevnej väzbe. Musím povedať, že som na vizuálnu stránku UMS nesmierne pyšný a myslím si, že Marekov prínos je unikátny aj vo svetovom meradle.

Ako prebiehala spolupráca s hlavnou sólistkou, sopránistkou Adrianou Kučerovou?

Nahrávanie s Adrianou bolo veľkým zážitkom. Je to dáma s neuveriteľným energetickým potenciálom, úžasnou muzikalitou a veľmi si cením, že prijala moju ponuku. Pracovala s obrovským nasadením a skromnosťou.

Premiéra projektu UMS sa uskutočnila koncom júla na festivale Viva Musica!. S akými pocitmi si vstupoval na pódium?

Hlavne sme do poslednej chvíle trpeli, aby nezačalo pršať, čo by bola totálna katastrofa. Snažil som sa maximálne sústrediť na výkon a odfiltrovať všetky ostatné myš-

GENELEC

Prvý krok

...malý systém Genelec,
veľký skok pre vaše audio

Aktívny audio monitor 6010A
a multichannel subwoofer 5040A

výnimočne
všestraný a presný
audio systém spoločnosti
Genelec.

Centron Slovakia s.r.o.
Podháaj 107 | 841 03 Bratislava
Tel: +421 2 6478 0767/68

www.centron.sk | centron@centron.sk